

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗВІТ ЦЕНТРУ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ПРО СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В РДГУ
В 2022/2023 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ**

Рівне-2023

1. Зміст та основні напрями внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в РДГУ

Забезпечення якості вищої освіти в РДГУ здійснюється на підставі норм Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556- VII, Статуту університету, з урахуванням вимог, викладених в Ліцензійних умовах провадження освітньої діяльності закладів освіти та в Методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів вищої освіти, відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Рівненському державному гуманітарному університеті (https://www.rshu.edu.ua/images/navch/pol_pro_sist_vnutr_zab_yak_osv.pdf), згідно з яким передбачено такі процедури і заходи:

- розроблення й оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності у Рівненському державному гуманітарному університеті (далі – Університет);
- удосконалення процедур забезпечення якості освіти;
- сприяння формуванню академічної культури якості в Університеті;
- організація і здійснення моніторингу якості вищої освіти та освітньої діяльності;
- періодичний аналіз та перегляд освітніх програм, навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін на предмет їх відповідності вимогам ринку праці, потребам здобувачів вищої освіти;
- організація опитувань учасників освітнього процесу з питань якості реалізації освітніх програм;
- забезпечення ефективної системи виявлення академічного плагіату та його запобігання у наукових працях працівників Університету і здобувачів вищої освіти;
- інформування усіх зацікавлених сторін про стан якості освіти й освітньої діяльності Університету через інформаційні ресурси;
- формування на підставі моніторингових досліджень рекомендацій щодо управлінських рішень з підвищення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

2. Нормативне забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в Університеті

Упродовж 2022/2023 навчального року було розроблено новий алгоритм рейтингування науково-педагогічних працівників Університету, запропонований у проєкті Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників Рівненського державного гуманітарного університету).

Аналіз ходу та результатів рейтингового оцінювання, зауважень та пропозицій науково-педагогічних працівників щодо його критеріїв, проведений працівниками Центру якості освіти та членами навчально-методичної ради Університету, призвів до висновку про ефективність охарактеризованого пілотного впровадження і водночас – про певну недосконалість показників рейтингу (протокол засідання навчально-методичної ради від 15.02.2023 р. №2-2023). Відповідно було прийнято рішення про доцільність подання і розгляду додаткових пропозицій від науково-педагогічних працівників щодо змісту та оцінки показників рейтингу, їх опрацювання експертною комісією Університету з визначення рейтингів і внесення на цій основі відповідних змін до Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників Рівненського державного гуманітарного університету.

Така робота була здійснена впродовж вересня-жовтня 2022 року, пропозиції щодо змін винесені на розгляд працівників Університету. У зв'язку з наявністю багатьох пропозицій прийнято рішення про доопрацювання запропонованого проєкту для його розгляду на засіданні навчально-методичної ради у вересні 2023 року.

3. Методичний супровід системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Упродовж 2022/2023 року було реалізовано низку заходів, спрямованих на вдосконалення методичного супроводу системи внутрішнього забезпечення якості освіти в умовах повномасштабної війни.

Центром якості освіти було вдосконалено анкети для опитування здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників щодо організації освітнього процесу в умовах війни. Питання цих анкет склалися з метою з'ясування особливостей освітнього процесу у воєнний час, виявлення його проблем і охоплюють комплекс актуальних проблем стосовно можливостей навчатись і працювати у тій ситуації, в якій знаходяться респонденти, особливостей їхнього психологічного стану, впливу такого стану на мотивацію й ефективність діяльності (навчальної, викладацької), якості підтримки здобувачів вищої освіти в університеті, якості дистанційного навчання та його результатів (з погляду здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників). До змісту анкет також увійшли питання, які допомагають виявити ставлення здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників до нових умов навчання; виокремити труднощі, з якими стикаються учасники освітнього процесу в умовах війни.

Також було розроблено анкету для гарантів освітніх програм, призначеної для виявлення проблем, які виникають під час їх розроблення та потреб гарантів у консультативній допомозі з боку відповідних університетських структур.

Анкети розміщено на веб-сайті університету, що уможливило оперативний і оптимальний зворотний зв'язок з усіма категоріями респондентів.

На підставі аналізу реалій сьогодення група науково-педагогічних працівників університету (проф. Р. В. Павелків, доц. К. В. Джеджера, проф. І. С. Войтович, ст. викл. О. В. Джеджера) підготувала навчально-методичний посібник «Забезпечення якості освітнього процесу в закладі вищої освіти у воєнний період» для здобувачів освітнього ступеня магістра, в якому висвітлюються питання організації та методичного супроводу освітнього процесу у воєнний період, розкриваються шляхи психолого-педагогічної підтримки та забезпечення емоційної стійкості здобувачів вищої освіти.

Протягом звітного періоду продовжувалась робота з удосконалення системи щорічної експертизи освітніх програм, що здійснюється відповідно до «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (2019), висновків експертних комісій НАЗЯВО, зроблених під час акредитації освітніх програм, пропозицій членів експертної комісії Університету з перевірки якості освітніх програм:

- складено план перегляду освітніх програм та оновлено склад експертної комісії з перевірки якості освітніх програм (голова – проф. Сойчук Р. Л.);
- удосконалено алгоритм та методику перевірки освітніх програм, який передбачає заповнення спеціальних форм (актів експертизи) через доступ гарантів освітніх програм та експертів до google-диска (проф. Войтович І. С., проф. Сойчук Р. Л.);
- проведено засідання навчально-методичної комісії за результатами експертизи освітніх програм.

4. Моніторинг якості вищої освіти та освітньої діяльності в Університеті

У відповідності до «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти у Рівненському державному гуманітарному університеті» упродовж звітнього періоду в Університеті проводився системний моніторинг якості вищої освіти та освітньої діяльності за такими напрямками:

1. Оцінювання якості освітніх програм.

З цією метою була проведена експертиза освітніх програм на 2023/24 навчальний рік (голова комісії проф. Р. Л. Сойчук; протокол засідання навчально-методичної ради № 2-2023 від 15.02.2023 р.), після чого вони були затверджені на засіданні Вченої ради (протокол №3 від 30.03.2023 р.) і розміщені на вебсайті Університету.

Експертиза здійснювалась на підставі «Положення про експертизу освітніх програм та навчальних планів у Рівненському державному гуманітарному університеті» (https://www.rshu.edu.ua/images/nmr/pol_ekspert_op_2019.pdf) стосовно 116 Освітньо-професійних програм, з яких:

67 освітньо-професійних програми для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня;

49 освітньо-професійних програми для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня.

Рекомендовані експертами зміни вносились в освітні програми та відповідні робочі навчальні плани з урахуванням положень, викладених у стандартах вищої освіти, вимог ринку праці та освітніх потреб здобувачів вищої освіти.

В Університеті забезпечена можливість індивідуального вибору вибіркових дисциплін, зазначених в освітньо-професійних програмах та навчальних планах.

Виконання освітніх програм та навчальних планів контролюється з боку кафедр, деканатів факультетів, директорату інституту мистецтв, навчального відділу, ректорату. Графіки освітнього процесу формуються з орієнтацією на модульне та дистанційне навчання.

Якість освітніх програм була підтверджена акредитацією, що була проведена впродовж звітнього періоду:

Освітньо-наукові програми:

«Екологія» спеціальності 101 Екологія.

Освітньо-професійні програми другого (магістерського) рівня:

«Маркетинг» спеціальності 075 Маркетинг;

Освітньо-професійні програми першого (бакалаврського) рівня:

«Спеціальна освіта. Логопедія» спеціальності 016 Спеціальна освіта;

«Фізична терапія» спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія;

«Маркетинг» спеціальності 075 Маркетинг;

2. Оцінювання якості освітнього процесу.

Освітній процес в Університеті спрямований на забезпечення якості вищої освіти у контексті виконання завдань з реформування освітньої діяльності в умовах повномасштабної війни в Україні. Нормативною базою для їх реалізації є закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про правовий режим воєнного стану»; постанови Кабінету Міністрів України «Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг», «Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів», «Питання стипендіального забезпечення», «Про затвердження Переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності», «Про Порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалася за державним замовленням», «Про підготовку

фахівців для роботи в сільській місцевості»; Статут Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти; Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти; накази і листи Міністерства освіти і науки України щодо організації освітнього процесу в умовах карантину та у воєнних умовах.

Питання забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності виносились на обговорення засідань кафедр, навчально-методичних рад факультетів та інституту мистецтв, навчально-методичної ради Університету, вчених рад факультетів та інституту мистецтв, Вченої ради і ректорату Університету. Серед них:

- особливості підготовки здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану;
- реалізація права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін;
- участь здобувачів вищої освіти у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт, Всеукраїнських олімпіадах та інших інтелектуальних змаганнях;
- підвищення рівнів готовності науково-педагогічних працівників до розроблення та використання інтернет-ресурсів під час викладання навчальних дисциплін, підготовки курсових та кваліфікаційних робіт, організації практики та проведення контрольних заходів;
- удосконалення механізмів академічної комунікації;
- підвищення ефективності використання технологій дистанційного навчання;
- оновлення методичного забезпечення освітнього процесу;
- підвищення рівнів навчальній мотивації здобувачів вищої освіти;
- удосконалення психолого-педагогічного супроводу навчання здобувачів вищої освіти;
- організація дистанційної освіти.

Важливим завданням, яке розв'язувалось упродовж звітнього періоду, був пошук ефективних шляхів організації освітньої діяльності в умовах змішаного та дистанційного навчання, що стало особливо актуальним у зв'язку із початком повномасштабної війни в Україні.

Для підвищення якості освіти в Університеті використовувались:

- освітні сервіси: віртуальні диски, створені для кожної кафедри в домені rshu.edu.ua; платформи дистанційного навчання; відкриті освітні ресурси; платформи організації дистанційного навчання (Microsoft Teams, GoogleClassroom, Moodle);
- сучасні методики і технології навчання: дистанційного навчання, модульно-розвивального навчання, системної диференціації освітнього процесу, особистісно-орієнтовані технології, когнітивно-орієнтовані технології, діалогічні методи навчання, семінари, дискусії, проблемне навчання, когнітивне консультування, інструментально-логічні тренінги, імітаційно-ігрове моделювання технологічних процесів, організаційно-діяльнісні ігри тощо.

З метою підвищення якості дистанційного навчання навчально-методична рада університету за участі кафедри інформаційно-комп'ютерних технологій та методики викладання інформатики продовжила роботу спецсеминар для науково-педагогічних працівників «Створення дистанційних курсів в середовищі MOODLE». Питання науково-методичного супроводу викладання дисциплін є одним із обов'язкових у діяльності кафедр та науково-педагогічних працівників університету. Особливою результативністю щодо його розв'язання вирізняються кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської (зав. кафедри проф. Дичківська І. М.), кафедра теорії та методики виховання (зав. кафедри проф. Петренко О. Б.), кафедра педагогіки початкової освіти (зав. кафедри проф. Соичук Р. Л.), кафедра всесвітньої історії (зав. кафедри проф. Постолюк Р. М.), кафедра вікової та педагогічної психології (зав. кафедри проф. Павелків Р. В.), кафедра інформаційнокомп'ютерних технологій та методики викладання інформатики (зав. кафедри проф. Войтович І. С.), кафедра вищої математики (зав. кафедри проф. Петрівський Я. Б.), кафедра теорії та практики фізичної культури і спорту

(зав. кафедри проф. Кіндрат В. К.), кафедра екології, географії та туризму (зав. кафедри проф. Лико Д. В.), кафедра економіки та управління бізнесом (зав. кафедри проф. Дейнега І. О.), кафедра загальної психології та психодіагностики (зав. кафедри проф. Воробйов А. М.).

В умовах дистанційного та змішаного навчання значна увага приділялась самостійній роботі здобувачів вищої освіти. Важливе місце в її організації відводилось формуванню змісту самостійних завдань, підготовці методичних рекомендацій щодо її виконання, контролю за виконанням, який проводився з використанням тестування, проєктування (наскрізні проєкти, командні проєкти), підготовки аналітичних звітів, рефератів, виконання розрахункових робіт, презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

В університеті використовується система рейтингового оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, що сприяє підвищенню їхньої навчальної мотивації. Отримані дані такого оцінювання використовуються як основа для конкурсного відбору студентів для призначення стипендій (у тому числі персональних та іменних стипендій), зміни форми фінансування навчання на державну.

Система контролю навчальних досягнень студентів з навчальних дисциплін охоплює: поточний контроль, що дає змогу оцінити якість роботи студентів за всіма видами навчально-пізнавальної діяльності; контроль результатів самостійної роботи; модульний контроль, який включає оцінювання досягнень здобувачів освіти за результатами змістових модулів навчальної дисципліни; підсумковий семестровий контроль, що забезпечує визначення інтегрованої оцінки стосовно засвоєння знань з навчальної дисципліни.

Важливою і невід'ємною складовою освітнього процесу в університеті є практика. На кафедрах Університету наявні наскрізні та/або робочі програми з кожного виду практики, в яких визначені мета і завдання та зміст практики, послідовність вивчення окремих питань, вимоги до звітних документів, порядок підведення підсумків практики та оцінювання її результатів.

У зв'язку із воєнними діями в Україні в Університеті практикувалось дистанційне або змішане навчання. У зв'язку з цим навчальні заняття в університеті проводились з використанням *Google Meet, Google Class, MS Teams, Skype, Viber, Zoom, Telegram, Moodle*.

3. Оцінювання якості навчальної діяльності здобувачів вищої освіти

3.1. Аналіз успішності здобувачів вищої освіти за результатами заліково-екзаменаційних сесій (<https://rshu.edu.ua/rezultaty-otsiniuvannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity/146-universytet/tsyao-rdhu/3284-rezultaty-zalikovo-ekzamenatsiinykh-sesii>).

З допомогою проведених опитувань констатовано, що забезпечення якості оцінювання навчальних досягнень студентів РДГУ ґрунтується на принципах послідовності процедур оцінювання та академічної доброчесності, рівності здобувачів вищої освіти, політики ознайомлення студентів з правилами і критеріями оцінювання.

За результатами зимової та літньої сесій 2022/2023 навчального року та з урахуванням рівнів успішності, зафіксованих у 2020/21 н. р. – 2021/22 н. р., констатовано відносно стабільний рівень абсолютної і якісної успішності студентів денної форми бакалавріату і магістратури щодо якісної успішності.

Таблиця 1

Успішність студентів за результатами екзаменаційно-залікових сесій
у 2020/2021 н. р. – 2022/2023 н. р.

Освітній ступінь	2020/2021 н. р.		2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.	
	Абсолютна	Якісна успішність	Абсолютна	Якісна успішність	Абсолютна	Якісна успішність
	а		а		а	

	успішність ь, %	ь, %	успішність ь, %	ь, %	успішність ь, %	ь, %
Бакалавр	88	50	88	51	85,5	50,2
Магістр	98	64	91	70	88,6	66,3

3.2. *Аналіз результатів ректорських контрольних робіт* (<https://rshu.edu.ua/rezultaty-otsiniuvannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity/146-universytet/tsyao-rdhu/3283-rezultaty-rektorskykh-kontrolnykh-robit>).

Отримані дані свідчать про позитивні тенденції щодо збереження міцності залишкових знань здобувачів вищої освіти. За результатами ректорських контрольних робіт, що проводились згідно з графіком, поданим деканами факультетів та директором інституту мистецтв, зафіксовано збільшення показників якісної успішності здобувачів вищої освіти у звітний період у порівнянні з попереднім навчальним роком на 8,7%; з 2020/2-21 н.р. – на 9,0% (табл. 2).

Таблиця 2

Успішність студентів за результатами виконання ректорських контрольних робіт у 2020/2021 н. р. – 2022/2023 н. р.

2020/2021 н. р.		2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.	
Абсолютна успішність, %	Якісна успішність, %	Абсолютна успішність, %	Якісна успішність, %	Абсолютна успішність, %	Якісна успішність, %
90,4	64,2	96,6	64,5	93,4	73,2

4. *Оцінювання якості діяльності науково-педагогічних працівників*

У відповідності до рішення навчально-методичної ради та Вченої ради РДГУ затверджено Тимчасове положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників Рівненського державного гуманітарного університету в Університеті проводиться щорічне оцінювання науково-педагогічних працівників, що супроводжується визначенням їхнього рейтингу.

Його метою є визначення порівняльної ефективності роботи науково-педагогічних працівників університету, активізація їх діяльності з усіх видів виконуваної роботи, узагальнення і розповсюдження передового досвіду, стимулювання професійного зростання, підвищення кваліфікації, продуктивності педагогічної і наукової праці, розвиток творчої ініціативи, накопичення статистичної інформації про динаміку розвитку науково-педагогічних працівників, стимулювання їх діяльності, спрямованої на підвищення якості освіти та встановлення відповідності показників роботи університету вимогам українського законодавства, вітчизняних та міжнародних стандартів якості.

Рейтинг науково-педагогічних працівників визначався за результатами їхньої діяльності у 2018-2022 роках.

Результати визначення рейтингів науково-педагогічних працівників були оприлюднені на вебсайті Університету (<https://www.rshu.edu.ua/rezultaty-otsiniuvannia-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv>).

5. *Опитування щодо якості вищої освіти в Університеті*

Процедура опитувань учасників освітнього процесу організована з допомогою анкетування в режимі онлайн відповідно до «Положення про порядок організації та проведення опитувань у Рівненському державному гуманітарному університеті» (http://rshu.edu.ua/images/navch/pol_ppotp_opit_rshu_2021.pdf). Анкети розміщені на

вебсайті Університету (<https://www.rshu.edu.ua/tematyka-opytuvannia-zmist-anket>).

5.1. Опитування здобувачів вищої освіти

У 2022/2023 навчальному році опитування проводилось з метою:

- вивчення проблем адаптації студентів I курсу – на початку навчального року (розпорядження ректора №28-01-03 від 21 жовтня 2022р.);
- вивчення думки здобувачів вищої освіти щодо якості контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти ((розпорядження ректора № 05-01-03 від 09 березня 2023 р.);
- з метою вивчення думки здобувачів вищої освіти і навчально-педагогічних працівників щодо організації освітнього процесу в умовах війни (розпорядження ректора від 09 березня 2023 р. № 05-01-03).

Отримані результати опитування стосовно адаптації здобувачів першого курсу (393 особи) засвідчують про свідоме ставлення більшості студентів I курсу до вибору майбутньої професії. Разом з тим вони, як і всі інші студенти вишів, проходять процес адаптації, під час якого стикають з труднощами, що традиційно стосуються звикання до дидактичних особливостей навчання, соціально-психологічних умов міжособистісної взаємодії у групі, самостійної організації власного життя. Успішність своєї адаптації першокурсники здебільшого оцінюють у 4 (44%) і 5 (25,5%) балів. Однак майже третина від усіх опитаних проходять її з певними проблемами, про що свідчать оцінки у 3 (25,5%), в (3,1%) та 1 (1,3%) бали.

При цьому варто підкреслити наявність сприяння адаптації студентів I курсу з боку професорсько-викладацького складу, що, на наш погляд, полегшує адаптаційну ситуацію. Водночас необхідно враховувати вплив воєнного стану на навчання більшості першокурсників (понад 60%) (https://rshu.edu.ua/images/cyao/rez_op_zvo/2022_2023_oas1kdun.pdf).

Потребують уваги відповіді на питання про ставлення до навчання в РДГУ – у них міститься лише 74% схвальних відгуків% 36% першокурсників ще не визначились зі своєю оцінкою, а 2% респондентів зазначили, що їм не подобається навчатись в університеті.

Спонукає до роздумів той факт, що лише 15,5% опитаних дізнались про наш заклад з його сайту, а ще 33% – з мережі Інтернет і тільки 1% студентів отримали інформацію від своїх учителів. Очевидно, що університету конче необхідно розглянути питання про покращення комунікації через свій вебсайт (тим більше, що нарікання про його незручність для користувачів висловлюються не лише першокурсниками, але й присутні у відповідях студентів старших курсів) та взаємодії із загальноосвітніми закладами (докладно з результатами опитування за цією анкетой можна ознайомитись за [посиланням: https://www.rshu.edu.ua/images/cyao/rez_op_zvo/2022_2023_oas1kdun.pdf](https://www.rshu.edu.ua/images/cyao/rez_op_zvo/2022_2023_oas1kdun.pdf)).

Важливу інформацію було отримано з допомогою анкетування здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників, проведеного з метою вивчення якості освітнього процесу в умовах війни (презентації результатів опитування див. за посиланнями:

https://www.rshu.edu.ua/images/cyao/rez_op_zvo/2022_2023_rez_oput_uv.pdf;

https://www.rshu.edu.ua/images/cyao/rez_op_npp/2022_2023_reznppuv.pdf).

Як виявилось з відповідей здобувачів вищої освіти (всього 639 осіб), ситуація, в якій вони знаходяться, в основному дозволяє їм здійснювати навчальну діяльність.

Переживання більшості студентів у воєнний час є переважно негативними. Проте помітна частина з них (13,1%) переживають емоції і почуття стеничного характеру – їх зміст охоплює спектр патріотичних почуттів: гордість, надію, оптимізм, віру у ЗСУ та впевненість у перемозі України.

Емоційні реакції студентів помітно впливають на їхню мотивацію та результати навчання, рівень яких, на думку багатьох, знизився у воєнний час.

При цьому більша частина з них отримують підтримку від інших студентів (76,3%), від своїх викладачів (68%), від працівників і керівників структурних підрозділів університету (25,5%), однак потребують психологічної, соціальної, організаційної, інформаційної, консультаційної допомоги.

Основними труднощами, з якими ЗВО стикнулись під час війни, вони вважають великий обсяг самостійної роботи, обмеженість доступу до електронного зв'язку, недостатність зворотної комунікації. Та незважаючи на це, опитані здебільшого позитивно оцінюють якість організації навчання, викладання навчальних дисциплін та свої результати щодо засвоєння знань. Водночас не варто ігнорувати наявність задовільних та незадовільних оцінок щодо зазначених питань, отриманих від майже третини опитаних.

Подібні тенденції було виявлено і у відповідях науково-педагогічних працівників (132 респонденти). Більшість НПП мають змогу здійснювати свою діяльність в умовах війни. Проте частина з них стикнулася у своїй роботі з труднощами, причинами яких є:

а) несприятливі зовнішні умови (відсутність енергопостачання, перебування частини здобувачів вищої освіти за кордоном, що перешкоджає організації освітнього процесу);

б) суб'єктивні чинники (негативний емоційний стан).

Науково-педагогічні працівники дотримуються або частково дотримуються розкладу занять, використовуючи переважно синхронний режим взаємодії зі здобувачами вищої освіти або поєднання синхронного та асинхронного режимів. Окремі викладачі вдаються лише до асинхронного варіанту організації навчання. Зазначені обставини ставлять під сумнів якість викладання навчальних дисциплін, оскільки використання лише синхронного режиму для проведення занять є проблематичним у воєнній ситуації, а робота тільки в асинхронному режимі значно знижує якість засвоєння студентами навчального матеріалу.

Викладачі приділяють увагу навчально-методичному забезпеченню навчальних дисциплін: використовують сучасні технології, розробляють електронні курси. Проте стикаються з проблемами, пов'язаними з технічним забезпеченням їхньої роботи (відсутністю належної техніки, енергопостачання та мережі ві-фі в окремих корпусах університету, а також недостатньої обізнаності з технологіями створення електронних курсів).

Науково-педагогічні працівники цікавляться станом і життєвими обставинами здобувачів вищої освіти, ставляться з розумінням до їхніх проблем. Водночас вони виокремлюють проблеми стосовно якості учіння здобувачів вищої освіти, до яких належить зниження мотивації навчання та його результативності.

Оцінки якості дистанційного навчання в умовах війни виявились переважно помірними, що в числовому еквіваленті відповідає 4 (58,7%) та 3 (26,2%) балам. Для її покращення педагоги пропонують подальше вдосконалення організації навчання та його методичного, технічного і технологічного забезпечення, зокрема упровадження єдиної навчальної платформи в університеті.

Порівняльний аналіз результатів анкетування 2021-22 та 2022-23 н.р., присвяченого якості навчання в умовах війни, дав змогу констатувати певні позитивні тенденції, які виявлялись у:

- зміні змісту переживань;
- певному звиканні до воєнних умов та деякому зменшенні впливу обставин (в межах 10%) на стан учасників освітнього процесу;
- підвищенні рівнів навчальної мотивації (її посилення відміти 12% здобувачів (проти 3,1% в минулому році);

- оцінках якості засвоєння знань (так, оцінкою 5 балів її охарактеризували 15,7% здобувачів (проти 6,9% у минулому році), 4 бали – 50,9% респондентів (проти 31,3% у минулому році);

- оцінках якості навчання (5 балів – 36,5% (у минулому році – 27,4%); 4 бали – 41,8% (у минулому році – 39,5%) (див. табл. 1)

Таблиця 1

Почуття і стани здобувачів вищої освіти	
2022 рік	2023 рік
Негативні	
тривога, страх, біль, злість, ненависть, смуток, відчай, співчуття, що відображено у станах стресу, хвилювання, невизначеності, пригніченості, напруги, апатії, депресії, спустошеності, втоми, виснаження, втраті відчуття безпеки.	страх, тривога і тривожність, біль, сум, смуток, співчуття до постраждалих у війні, хвилювання і неспокій, злість, гнів і ненависть, апатія і депресія
Позитивні	
любов до України, віра у перемогу, піднесення від успіхів ЗСУ, надія на краще майбутнє	впевненість і віра (в перемогу Україні у війні, у свою країну, в ЗСУ, у краще майбутнє), надія, гордість за свою країну, патріотизм, радість і піднесення від перемог ЗСУ, оптимізм

Дані опитування ЗВО щодо інших питань якості організації освітнього процесу дали змогу виявити переважно позитивне ставлення, що відображено в таких оцінках (див. табл. 2):

Таблиця 2

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти (659 осіб)
якості організації освітнього процесу в РДГУ

№ з/п	Назва показника	Оцінки, %				
		1	2	3	4	5
1.	Відповідність навчальних дисциплін майбутній спеціальності	-	3	13,2	48,5	35,3
2.	Можливість вільного вибору навчальних дисциплін	-	5,1	14,8	38,2	41,9
3.	Організація викладання дисциплін (зручність розкладу, дотримання розкладу викладачами, зручність навчальних аудиторій)	-	3,2	15,3	35,8	45,7
4.	Методичне забезпечення навчальних дисциплін (курс лекцій, плани практичних (лабораторних, семінарських) занять, питання до контрольних заходів, методичні рекомендації з підготовки до навчальних занять та самостійної роботи)	0,9	1,8	9,1	42,0	46,2
5.	Доступ до інформаційних ресурсів РДГУ	1,9	3,8	14,0	36,0	44,3
6.	Ефективність методів навчання	0,5	3,1	13,0	44,2	39,2
7.	Інноваційність методів навчання	2,2	5,0	18,3	41,2	33,3
8.	Взаємодія з викладачами під час вивчення навчальних дисциплін	0,3	2,1	8,5	35,8	53,3
9.	Дотримання засад студентоцентризму	0,7	2,6	12,7	42,2	41,8
10.	Доступність і своєчасність інформування про критерії оцінювання навчальних досягнень	0,6	1,8	8,7	35,7	53,2
11.	Доступність і своєчасність інформування про	1,0	1,	8,0	33,6	56,2

	правила проведення контрольних заходів					
12.	Доступність і своєчасність інформування про можливості оскарження результатів контрольних заходів	-	3,0	16,9	35,6	44,5
13.	Об'єктивність оцінювання	1,0	2,4	11,0	38,0	47,6
14.	Якість дистанційного навчання	2,4	2,4	7,0	29,2	59,0
15.	Задоволення якістю засвоєних компетентностей	1,5	1,6	9,6	41,3	46,0

Як бачимо, найбільше позитивних оцінок було зафіксовано відносно таких його аспектів, як: методичне забезпечення навчальних дисциплін (88,2%); доступність і своєчасність інформування про критерії оцінювання (88,9%) та правила проведення контрольних заходів (89,8%); якість дистанційного навчання (88,2%); рівень задоволення якістю засвоєних компетентностей (87,3%). Кількісні оцінки отримали підтвердження в коментарях опитаних, в яких вони висловили схвалення якості освіти в РДГУ.

Водночас варто звернути на порівняно нижчі оцінки інноваційності методів навчання, можливостей вільного вибору навчальних дисциплін, доступу до інформаційних ресурсів РДГУ, доступності і своєчасності інформації про оскарження результатів контрольних заходів (оцінки «4» і «5» балів було отримано відповідно від 74,5%; 80,1%; 80,3% та 80,1% респондентів). У своїх побажаннях учасники опитування пропонували підвищити рівень інноваційності освітнього процесу, зменшити обсяг паперової документації, вдосконалити розклад занять та посилити практичну складову професійної підготовки (презентацію результатів опитування див. за посиланням: https://www.rshu.edu.ua/images/cyao/rez_op_zvo/rez_oput_zwo_2023.pdf).

Відповіді здобувачів вищої освіти (752 особи) на питання анкети щодо якості контролю (див. за посиланням: https://www.rshu.edu.ua/images/cyao/rez_op_zvo/rez_oput_zwo_form_2023.pdf) засвідчили здебільшого позитивні оцінки здобувачів освіти щодо контрольних заходів, які проводяться в університеті.

Переважає більшість опитаних має доступ до потрібної інформації стосовно підготовки та проведення контролю, критеріїв оцінювання навчальних досягнень та можливостей оскарження отриманих результатів; вважають існуючі правила проведення контролю та пов'язані з ним процедури об'єктивними або частково об'єктивними.

Представлені відповіді (88,5%) підтверджують факт послідовного дотримання екзаменаторами правил проведення контролю. Отримані оцінки вважають повністю об'єктивними 49,7% респондентів, частково об'єктивними – 34,6% здобувачів (всього 84,3%).

Хоча помітна кількість здобувачів (33,2%) висловили задоволення якістю стимулювання наполегливого навчання, певна їх частина не визначилась з відповіддю (16,8%) або негативно оцінюють цей педагогічний засіб (9,3%).

Таким чином, є необхідність додаткового аналізу питань щодо оцінювання результатів навчальних досягнень та стимулювання здобувачів вищої освіти.

5.2. Опитування науково-педагогічних та педагогічних працівників

Проведене опитування науково-педагогічних і педагогічних працівників університету підтверджує переважно позитивні оцінки якості організації освітнього процесу. Проте рівень комфортності праці в закладі отримав дещо стримані оцінки – поряд з позитивними оцінками 5 (39,7%) та 4 (33,6%) було констатовано більше відгуків, в яких цей показник вважається задовільним (17%) та незадовільним (оцінки 2 (7,3%) та 1 (2,4%) бали). 19,2% педагогів висловили своє незадоволення рівнем доступу до інформаційних ресурсів університету.

Хоча більшість респондентів вважають сприятливими (36%) або переважно сприятливими (48%) створені в університеті умови підвищення кваліфікації, 14% викладачів висловили думку про те, що такі умови є переважно несприятливими, а про незадоволення ними повідомили 2% опитаних.

Результативність університетських заходів, спрямованих на формування негативного ставлення до корупції більшість респондентів оцінили на 4 (37,6%) та 5 (35,1%) балів. Водночас певна їх частина вважають їх недостатніми, про що свідчать оцінки у 3 (17%), 2 (5,5%) та 1 (4,8%) бали. Результативність університетських заходів, спрямованих на формування негативного ставлення до корупції більшість респондентів оцінили на 4 (37,6%) та 5 (35,1%) балів. Водночас певна їх частина вважають їх недостатніми, про що свідчать оцінки у 3 (17%), 2 (5,5%) та 1 (4,8%) бали.

На питання щодо забезпечення навчальних дисциплін робочими програмами та необхідними методичними вказівками ствердно відповіли 72% респондентів. Проте 28% педагогів зазначили, що навчальні дисципліни, які вони викладають, лише частково забезпечені такими методичними матеріалами.

Як засвідчили відповіді респондентів, вони здійснюють інформаційну взаємодію зі здобувачами вищої освіти переважно самотужки. В основному педагоги повідомляють про план вивчення навчальної дисципліни, тематику семінарів та/або практичних (лабораторних) занять, критерії оцінювання на початку вивчення дисципліни (68%). Окремі викладачі роблять це перед вивченням кожної теми (10%). 12% опитаних проводять індивідуальні консультації. Проте лише 3% розміщують необхідну інформацію на вебсайті кафедри, що свідчить про прогалини в інформаційному забезпеченні навчання здобувачів.

Таким чином науково-педагогічні та педагогічні працівники переважно позитивно оцінюють якість освітнього процесу в університеті (на 5 і 4 бали) в аспектах його організації (86,1%); сприятливості психологічного клімату (71,5%); задоволеності доступом до інформаційних ресурсів (80,8%); результативності інформаційних та освітніх заходів, спрямованих на формування негативного ставлення до корупції (72,7%). Навчальні дисципліни повністю (72%) або переважно (28%) забезпечені необхідними методичними матеріалами та викладаються з використанням сучасних підходів, методик та технологій (98%). У своїй роботі більшість педагогів надають перевагу змішаній формі навчання (68%). У разі навчання онлайн переважна їх частина (90,9%) знають, які дії треба виконувати у надзвичайній ситуації. У виборі форм та методів навчання викладачам допомагають інтернет, наявна література, кафедральні тренінги та семінари, вивчення досвіду колег, підвищення кваліфікації у вітчизняних та зарубіжних джерелах, думка здобувачів вищої освіти. З погляду більшості опитаних, в університеті створені (36%) або переважно створені (48%) умови для підвищення їхньої кваліфікації. Викладачі надають підтримку студентам, що реалізується здебільшого у формі консультацій, звертають увагу на дотримання ними принципів академічної доброчесності. Шляхи покращення якості освітнього процесу здебільшого окреслені в напрямках повернення до навчання онлайн, подальшої оптимізації та удосконалення освітніх програм, сумлінної праці, звільнення від зайвого навантаження, матеріального заохочення педагогічної праці.

Дані, отримані з допомогою опитування, засвідчили необхідність в подальшій адаптації освітнього процесу до особливостей воєнного часу, врахування життєвих обставин та можливостей здобувачів вищої освіти щодо навчання через розроблення індивідуальних планів, індивідуальних завдань, оптимізації змісту та умов практики, вимог до виконання кваліфікаційних робіт та організації кваліфікаційних іспитів; активізації зворотного зв'язку; забезпечення психологічної підтримки здобувачів вищої освіти на усіх рівнях взаємодії (викладача, куратора, структурного підрозділу, професійних психологів) з метою покращення їхнього психічного стану, підвищення рівня навчальної мотивації та покращення якості знань.

Ці завдання розв'язувались під час проведення навчальних занять та контрольних заходів, що проводились у відповідності до наказів ректора «Про організацію освітнього процесу в 2022-2023 навчальному році» від 22 серпня 2022 р. №106-01-01 на підставі [Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2023 року»](#), [Постанови КМУ «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні»](#) від 24.06.2022 р. № 711, листів МОН України «Про підготовку до початку та особливості організації освітнього процесу в 2022/23 навчальному році» від 29.06.2022 р. № 1/70-35-22, «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні» від 29.03.2022 р. № 1/3737-22, «Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» від 04.04.22 р. № 1/3872-22.

6. Забезпечення академічної доброчесності в Університеті

Відповідно до «Положення про академічну доброчесність у Рівненському державному гуманітарному університеті» (https://www.rshu.edu.ua/images/rshu/pol_acad_dobr_rshu.pdf) в Університеті створено раду з питань академічної доброчесності, яку очолює проректор з наукової роботи проф. Дейнега О. В., та відповідні ради на кожному факультеті і в інституті мистецтв.

З метою забезпечення академічної доброчесності в Університеті забезпечуються заходи із запобігання і виявлення академічного плагіату, а саме:

просвітницька робота з роз'яснення сутності академічної доброчесності, правил підготовки наукових текстів та порядку цитування;

викладання навчальних дисциплін «Основи наукових досліджень», «Інтелектуальна власність»;

рецензування наукових публікацій науково-педагогічних працівників та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти;

перевірка на наявність плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти;

урахування фактів наявності плагіату під час допуску до захисту кваліфікаційних робіт;

урахування фактів виявлення плагіату при продовженні дії контракту з науково-педагогічними працівниками.

Висновки

Таким чином, можливим є висновок, що в Університеті розроблені основні складові системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та проводиться робота з їх реалізації.

Здійснений аналіз стану забезпечення якості освіти в Університеті є підставою для виокремлення ключових проблем та пропонувати такі заходи:

- підвищити ефективність технологій дистанційного навчання;
- визначити і встановити одну або декількох освітніх платформ модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища навчання;
- розширити практику навчання 1 організації тренінгів викладачів з метою підвищення компетентності НПП стосовно використання ІКТ, розроблення електронних курсів, організації оптимальної взаємодії зі здобувачами вищої освіти в умовах дистанційного або змішаного навчання;
- продовжити практику створення бази тестів з усіх наявних дисциплін;
- удосконалити механізм академічної комунікації з усіма учасниками освітнього процесу; зокрема покращити зворотний зв'язок зі студентами;

- сприяти підвищенню рівня навчальної мотивації та результативності навчання здобувачів вищої освіти;
- удосконалити психолого-педагогічний супровід навчання здобувачів вищої освіти.

Пропозиції

Висловлені окремими учасниками анкетування критичні оцінки, пропозиції та зауваження спонукають до розгляду питань щодо:

- покращення в Університеті умов для підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників;
- можливості повернення до організації навчання онлайн або у змішаній формі та проведення додаткових консультацій стосовно алгоритму дій у надзвичайних ситуаціях;
- оптимального поєднання синхронного і асинхронного режимів проведення занять відповідно до вимог щодо організації освітнього процесу, санітарно-гігієнічних норм та з урахуванням наявної безпекової ситуації;
- удосконалення методичних та часових параметрів розкладу навчальних занять;
- удосконалення методичного забезпечення навчальних дисциплін та його розміщення на вебсайтах кафедр (факультетів/інституту мистецтв);
- удосконалення методичного забезпечення освітнього процесу на засадах е-педагогіки: поповнення або розроблення електронних курсів та їх розміщення на електронних носіях з метою для доступу здобувачів вищої освіти, поповнення банку електронних тестів;
- підвищення рівнів мотивації та результативності навчання здобувачів вищої освіти;
- покращення психологічного клімату в Університеті в аспектах оптимізації психологічного стану учасників освітнього процесу, сприяння їхній успішній діяльності, активізації онлайн спілкування, збагачення інформаційного забезпечення;
- інтенсифікації заходів, спрямованих на зниження толерантності до порушень академічної доброчесності;
- забезпечення достатнього і своєчасного інформування здобувачів вищої освіти про всі аспекти процедури проходження контролю з кожної навчальної дисципліни та оскарження його результатів; ширшого використання можливостей електронного ресурсу для доступного і постійного інформування про ці педагогічні заходи;
- посилення допомоги та підтримки (психологічної, соціальної, організаційної, інформаційної, консультаційної та ін.) здобувачів вищої освіти під час навчання в умовах війни;
- удосконалення вебсайту Університету з метою забезпечення його доступності та зручності пошуку інформації для всіх категорій користувачів (у тому числі для вступників);
- інтенсифікації зв'язків з освітніми закладами міста і регіону з метою інформування потенційних вступників про РДГУ.

Підкреслимо, що у воєнний час підвищується відповідальність за якісну підготовку фахівців, що є першочерговим громадянським обов'язком освітнього закладу та його працівників. Виконання цього обов'язку має бути спрямованим, по-перше, на удосконалення організаційно-методичних засад освітнього процесу, орієнтованих на гнучке реагування на мінливі зовнішні обставини та на підтримку оптимального психічного стану студентів, викладачів, усього персоналу Університету;

по-друге, на підвищення рівня відповідальності та виконавської дисципліни учасників освітнього процесу.

Відтак першочерговими завданнями закладу освіти є ревізія освітнього потенціалу в контексті забезпечення якісної освітнього процесу в умовах війни, передусім:

- організаційних засад освітнього процесу;
- технологічних рішень щодо його проведення;
- можливостей психологічної допомоги учасникам освітнього процесу.

Відповідальна за роботу Центру якості освіти

доц. К. В. Джеджера